Esperança

Per PepMaria el dl., 02/09/2019 - 11:24

Una de les novel·les del meu estiu ha estat “el Llibre dels Baltimore” de Joël Dicker. S’hi narra la història de la família Goldman, que viu entre la costa est dels EUA i l’Estat de Florida. El relat se centra en els tres cosins Goldman: en Hillel, en Woody i en Mark, que és el narrador. Durant la infantesa, tots tres són molt amics i estan molt units; però la joventut se’ls complica i en unes setmanes se succeeixen uns esdeveniments terribles que en Mark qualifica com “el Drama”. Un cop ha passat aquest Drama i els supervivents estan gestionant-ne les conseqüències, en Mark decideix escriure un llibre narrant la història de la família: a fi, segons diu, de “redimir” els seus protagonistes (vius o morts). Al final de la novel·la, en Mark escriu:

“Per què escric? Perquè els llibres són més forts que la vida. En són la revenja més bonica. Són els testimonis de la inviolable muralla del nostre esperit, de la impenetrable fortalesa de la nostra memòria.” (Le Livre des Baltimore Paris, de Fallis, 2015, p.592).

En Mark, doncs, escriu perquè es rebel·la contra la consideració que el Drama és el final de la història dels Goldman. Tot escrivint “redimeix”, es pren una “bonica revenja”, afirma la força (“inviolable”, “impenetrable”) de la memòria que desitja la felicitat per sobre de la vida, per sobre del Drama.

Aquests propòsits de Dicker m’han recordat una frase que es repeteix a la pel·lícula L’exòtic hotel Marigold: el jove i entusiasta propietari indi d’un hotel en lenta restauració acostuma a dir, davant de cada situació desgraciada: “Al final tot estarà bé; i si no està bé, és que no és el final.” (del guió de Deborah Moggach).

I és que, ben mirat, el principi i el final de qualsevol història depenen del que els seus protagonistes vulguin definir com a tals principi i final. És a dir: quan la meva consciència posa un principi i un final a històries concretes, està realitzant un acte modificable. Perquè hi ha connexions que queden tallades per darrere (fets i causes previs al principi) o per davant (fets i conseqüències posteriors al final). I per això em sembla lícit provar de redefinir i reviure les històries des d’abans del principi i des de després del final amb una clau: alimentar l’esperança. Esperança que el Drama es pot “redimir”, que la memòria pot reviure la història i fer-ne sortir vida. Esperança d’adquirir una perspectiva més ampla (abans del principi, després del final) i més profunda que re-connecti les persones de manera més harmònica que com el Drama les ha connectat.

A la tradició judeocristiana, la memòria consisteix en celebrar fets del passat per fer-los presents. Celebrant la Pasqua, els jueus recorden l’alliberament d’Egipte en el passat, però fent-lo present se senten alliberats en el temps de la celebració; celebrant l’Eucaristia, els cristians recorden la mort i resurrecció de Jesús en el passat, però fent-lo present se senten salvats en el temps de la celebració. Sentir-se alliberats o sentir-se salvats és accedir a un altre nivell de consciència en què s’obren finestres a l’esperança: perquè les relacions conflictives que definien el Drama són “redimides” (Dicker) o transformades en harmòniques.

.....

· “Una història no té començament ni final: arbitràriament un escull el moment de l’experiència des del qual mira cap enrere o cap endavant.” Graham Greene El final de la aventura Barcelona, Edhasa 1985, p.11.

· “[A Israel] La memòria supera els límits de la natura, que està abocada a la mort. L’home construeix “en memòria de”, més enllà de la mortalitat. El desig d’immortalitat es troba íntimament connectat amb la memòria. La memòria atrapa un esdeveniment del flux del temps [...] Mitjançant la memòria esdevenim coneixedors del fet que no existeix un terme... del temps, i això és possible tan sols perquè en la memòria se supera el temps. Trobant-se més enllà del temps, la memòria pot reconèixer el temps en la seva caducitat.” (J. Taubes)

· “Recorda que o bé ho ets tot o bé no ets res. Si ho ets tot, aleshores el teu cor és tan gran que pot contenir tota la humanitat a dintre seu, no tens ni gelosia ni la mirada estreta (“narrowness”). Estàs al cor de cada criatura i cada criatura està al teu cor. Només hi ha felicitat (“bliss”).” Deborah Moggach L’exòtic hotel Marigold

.....

· Quines històries has viscut darrerament que t’han afectat negativament?

· Què pots fer per mirar-te-les des de més enllà del temps: des d’abans del principi i des de després del final que has definits tu, a fi de recuperar l’esperança?